

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМ. ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

Кафедра спортивної медицини, здоров'я людини

СПОРТИВНА МЕДИЦИНА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

галузь знань 01 Освіта
(шифр і назва)

спеціальність: 017 Фізична культура і спорт (фізкультурно-спортивна
реабілітація)
(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення: факультет фізичної культури і спорту
(назва інституту, факультету, відділення)

рівень освіти: Бакалавр

спеціалізація: Фізкультурно-спортивна реабілітація

Робоча програма з дисципліни «Спортивна медицина» для студентів спеціалізації фізкультурно-спортивна реабілітація спеціальності 017 «Фізична культура і спорт».

VIII с. (денна форма навчання)

Розробник: професор, д-р мед. наук Романчук О.П.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії спорту та фізичної культури

Протокол від “ ____ ” _____ 2022 року № 1

Завідувач кафедри спортивної медицини,
здоров'я людини, доцент

Будзин В.Р.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3,0	Галузь знань <u>01 Освіта людини</u>	Нормативна	
Модулів - 2	Спеціальність (фізична культура і спорт): 017 – фізична культура і спорт Спеціалізація Фізкультурно-спортивна реабілітація	Рік підготовки:	
Змістових модулів -3		4-й	-й
		Семестр	
		7-й	
Загальна кількість годин - 90		Лекції	
		14 год. год.	
		Практичні	
		20 год. год.	
		Самостійна робота	
		56 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - самостійної роботи студента -	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Вид контролю: іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Спортивна медицина» є нормативною дисципліною для спеціальності «017 – фізична культура та спорт (фізкультурно-спортивна реабілітація)», яка викладається в VII семестрі на четвертому курсі в обсязі 3,0 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS), обсягом 34 години аудиторних занять, з яких 14 годин лекцій, 20 годин практичних занять і 56 годин самостійної роботи. Курс підсумовується іспитом. Навчальна дисципліна спрямована на оволодіння необхідними загальними та спеціальними (фаховими) компетентностями, формування системи професійних знань, методичних вмінь, навичок і комунікацій, що необхідні фахівцям з фізичної культури у питаннях лікарського контролю за особами, що займаються фізичною культурою, для вирішення практичних проблем, пов'язаних з негативним впливом занять фізичною культурою.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Спортивна медицина» – є принципи спільного з лікарською службою управління процесом занять фізичним вихованням та спортом.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна базується на попередньо вивчених в середній загальноосвітній школі таких предметів, як «загальна біологія», «біологія людини», «основи здоров'я»; у ЗВО інтегрується з такими дисциплінами, як «анатомія людини», «фізіологія», «біохімія спорту»; «гігієна спорту», «основи медичних знань», «патологічна фізіологія», «фізіологія фізичних вправ», а також закладає основи для подальшого засвоєння профільних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь та навичок застосовувати отримані знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Метою навчального курсу «Спортивна медицина» в системі підготовки висококваліфікованих тренерів, педагогів та фахівців з фізкультурно-спортивної реабілітації є навчання студентів комплексу знань та навиків для майбутньої професійної діяльності, які пов'язані з поглибленням знань студентів про роль спортивної медицини в системі фізичного виховання та спорту.

Завдання. Викласти теоретичні основи та сформувати у студентів науково-обґрунтовані сучасні уявлення про:

- особливості допуску до занять фізичною культурою;
- здоров'я спортсменів та осіб, що займаються фізичним вихованням, їх фізичний розвиток, функціональний стан, позитивні та негативні впливи занять фізичними вправами;
- оптимальне дозування фізичних навантажень, оцінку їх ефективності;

- лікарсько-педагогічні спостереження на всіх етапах фізичного удосконалення з метою попередження, раннього виявлення та корекції явищ неадекватного впливу фізичних навантажень на організм;

- гострі патологічні стани, які можуть виникати при заняттях фізичною культурою та спортом, заходи профілактики та невідкладної долікарської допомоги.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- роль лікарсько-фізкультурної служби в системі забезпечення здоров'я осіб, що займаються фізичним вихованням та спортом;

- протипокази та принципи допуску до занять фізичними вправами з метою фізичного удосконалення;

- вимоги до організації медичного забезпечення при тренувальних та змагальних навантаженнях;

- донозологічні та клінічні стани, які виникають за впливу фізичних навантажень у тренувальному процесі;

- невідкладні стани та їх ознаки, які можуть виникати при неадекватних фізичних навантаженнях, або в умовах негативного впливу факторів зовнішнього середовища, а також принципи надання невідкладної долікарської допомоги при них.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- провести огляд та охарактеризувати тілобудову;

- провести антропометричне дослідження, побудувати профіль фізичного розвитку та оцінити соматотип спортсмена;

- провести якісні тести для оцінки функціонального стану організму та толерантності до фізичного навантаження;

- оцінити стан приміщення, або місця занять фізичними вправами;

- провести лікарсько-педагогічне спостереження на тренувальному занятті та оцінити вплив заняття на організм;

- надавати домедичну допомогу при гіпоглікемічному стані, колапсі, зупинці кровообігу, кровотечі, травмах опорно-рухового апарату.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Загальні положення спортивної медицини.

Тема 1.

Вступ до спортивної медицини. Визначення. Структура системи спортивної медицини в Україні. Головні завдання системи спортивної медицини. Порядок медичного забезпечення занять фізичною культурою і спортом. Форми і зміст роботи зі спортивної медицини. Допуск до занять фізичною культурою різних

категорій населення. Розподіл на медичні групи для занять фізичною культурою. Допуск до занять спортом. Лікарсько-фізкультурний диспансер, як заклад первинної лікарської допомоги особам, що займаються фізичною культурою.

Тема 2.

Види обстежень спортсменів. Поняття про види обстежень спортсменів. Поглиблене медичне обстеження. Структура, завдання, програми при заняттях різними видами спорту. Етапні медичні обстеження. Завдання, методи, засоби. Поточні медичні обстеження. Завдання, методи, засоби при заняттях різними видами спорту.

Тема 3.

Лікарсько-педагогічні спостереження. Основні напрямки організації медичної допомоги у формі ЛПС. Поняття про етапність ЛПС. Заходи профілактики щодо негативного впливу фізичних навантажень на організм спортсмена. Санітарно-гігієнічні вимоги до місць проведення занять фізичною культурою. Ознаки недопуску до занять фізичними вправами. Поняття про хронометраж заняття, загальну та моторну щільність заняття. Фізіологічна крива, як засіб оперативної оцінки впливу тренувальних навантажень. Впливи тренувальних навантажень на організм спортсмена та їх оцінка.

Змістовний модуль 2. Медичне обстеження спортсменів.

Тема 4.

Поняття про здоров'я спортсмена та його оцінка. Лікарське обстеження. Збір анамнезу. Соматоскопія. Морфометричне дослідження та способи оцінки фізичного розвитку.

Тема 5.

Визначення функціонального стану організму спортсмена. Якісні тести для визначення функціонального стану серцево-судинної, дихальної, вегетативної, нервової систем, вестибулярного апарату у практиці спортивної медицини. Якісна оцінка толерантності до фізичних навантажень.

Тема 6.

Кількісні тести в практиці спортивної медицини, їх оцінка та використання. Кардіопульмональне тестування. Загальна та спеціальна фізична працездатність. Способи та методи визначення. Кількісна оцінка толерантності до фізичних навантажень.

МОДУЛЬ 2

Змістовний модуль 3. Патологічні стани при заняттях фізичною культурою.

Тема 7.

Гострі стани в практиці занять спортом. Клінічні синдроми гострого фізичного перенапруження. Донозологічні та клінічні стани в навчально-тренувальному процесі. Роль лікаря спортивного команди. Поняття про функціональне та нефункціональне перенапруження. Перетренованість. Організація відновно-лікувальних заходів в практиці спортивної медицини.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	б	інд	с.р.		л	п	б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Загальні положення спортивної медицини.												
Тема 1. Вступ до спортивної медицини.	8	2	2			4						
Тема 2 Види обстежень спортсменів.	8	2				6						
Тема 3 Лікарсько-педагогічні спостереження.	16	2	4			10						
Разом за змістовим модулем 1	32	6	6			20						
Змістовий модуль 2. Медичне обстеження спортсменів												
Тема 4. Лікарське обстеження.	14	2	4			8						
Тема 5. Визначення функціонального стану організму спортсмена. Якісні тести для визначення функціонального стану серцево-судинної, дихальної, вегетативної, нервової систем, вестибулярного апарату у практиці спортивної медицини.	14	2	2			10						
Тема 6. Визначення функціонального стану організму спортсмена. Кількісні тести в практиці спортивної медицини, їх оцінка та використання.	14	2	4			8						
Разом за змістовим модулем 2	42	6	10			26						
Змістовий модуль 3. Патологічні стани при заняттях фізичною культурою.												
Тема 7. Гострі стани в практиці занять спортом.	16	2	4			10						
Разом за змістовим модулем 3	16	2	4			10						
Усього	90	14	20			56						

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	К-ть год
1.	Вступ до спортивної медицини.	2
2.	Види обстежень спортсменів.	2
3.	Лікарсько-педагогічні спостереження.	2
4.	Медичне обстеження спортсменів.	6
7.	Патологічні стани при заняттях фізичною культурою	2
	Разом	14

Лекція 1

Вступ до спортивної медицини (2 год)

План лекції

1. Визначення спортивної медицини.
2. Структура системи спортивної медицини в Україні.
3. Головні завдання системи спортивної медицини.
4. Порядок медичного забезпечення занять фізичною культурою і спортом.
5. Форми і зміст роботи зі спортивної медицини.
6. Допуск до занять фізичною культурою різних категорій населення.
7. Розподіл на медичні групи для занять фізичною культурою.
8. Допуск до занять спортом.
9. Лікарсько-фізкультурний диспансер, як заклад первинної лікарської допомоги особам, що займаються фізичною культурою.

Література до лекції

1. Фізична реабілітація, спортивна медицина: підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. Неханевич [та ін.]; за ред. професора В.В. Абрамова та доцента О.Л. Смирнової. – Дніпропетровськ: Журфонд, 2014. – 455 с.
2. Романчук О.П. Лікарсько-педагогічний контроль в оздоровчій фізичній культурі: [навч. посіб.]. – Одеса: Букаєв В.В., 2010 – 206 с.
3. Шаповалова В.А., Коршак В.М. та ін. Спортивна медицина та фізична реабілітація /В.А. Шаповалова, В.М. Коршак. - Київ.: Медицина, 2008.248с.
4. Team physician manual: FIMS International Federation of Sports Medicine / edited by Lyle J. Micheli, Fabio Pigozzi, Kai-Ming Chan, Walter R. Frontera, Norbert Bachl, Angela D. Smith and S. Talia Alenabi.– 3rd ed., 2013, ISBN: 978-0-415-50532-1

Лекція 2

Види обстежень спортсменів (2 год).

План лекції

1. Поняття про види обстежень спортсменів.

2. Поглиблене медичне обстеження.
3. Структура, завдання, програми ПМО при заняттях різними видами спорту.
4. Етапні медичні обстеження. Завдання, методи, засоби ПМО.
5. Поточні медичні обстеження. Завдання, методи, засоби ПМО при заняттях різними видами спорту.

Література до лекції

1. Фізична реабілітація, спортивна медицина: підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. Неханевич [та ін.]; за ред. професора В.В. Абрамова та доцента О.Л. Смирнової. – Дніпропетровськ: Журфонд, 2014. – 455 с.
2. Романчук О.П. Лікарсько-педагогічний контроль в оздоровчій фізичній культурі: [навч. посіб.]. – Одеса: Букаєв В.В., 2010 – 206 с.
3. Шаповалова В.А., Коршак В.М. та ін. Спортивна медицина та фізична реабілітація /В.А. Шаповалова, В.М. Коршак. - Київ.: Медицина, 2008.248с.
4. Team physician manual: FIMS International Federation of Sports Medicine / edited by Lyle J. Micheli, Fabio Pigozzi, Kai-Ming Chan, Walter R. Frontera, Norbert Bachl, Angela D. Smith and S. Talia Alenabi.– 3rd ed., 2013, ISBN: 978-0-415-50532-1

Лекція 3

Лікарсько-педагогічні спостереження (2 год)

План лекції

1. Основні напрямки організації медичної допомоги у формі ЛПС.
2. Поняття про етапність ЛПС.
3. Заходи профілактики щодо негативного впливу фізичних навантажень на організм спортсмена.
4. Санітарно-гігієнічні вимоги до місць проведення занять фізичною культурою.
5. Ознаки недопуску до занять фізичними вправами.
6. Поняття про хронометраж заняття, загальну та моторну щільність заняття.
7. Фізіологічна крива, як засіб оперативної оцінки впливу тренувальних навантажень.
8. Впливи тренувальних навантажень на організм спортсмена та їх оцінка.

Література до лекції

1. Фізична реабілітація, спортивна медицина: підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. Неханевич [та ін.]; за ред. професора В.В. Абрамова та доцента О.Л. Смирнової. – Дніпропетровськ: Журфонд, 2014. – 455 с.
2. Романчук О.П. Лікарсько-педагогічний контроль в оздоровчій фізичній культурі: [навч. посіб.]. – Одеса: Букаєв В.В., 2010 – 206 с.
3. Шаповалова В.А., Коршак В.М. та ін. Спортивна медицина та фізична реабілітація

- /В.А. Шаповалова, В.М. Коршак. - Київ.: Медицина, 2008.248с.
4. Team physician manual: FIMS International Federation of Sports Medicine / edited by Lyle J. Micheli, Fabio Pigozzi, Kai-Ming Chan, Walter R. Frontera, Norbert Bachl, Angela D. Smith and S. Talia Alenabi.– 3rd ed., 2013, ISBN: 978–0–415–50532–1
 5. Parsons JT, Anderson SA, Casa DJ, et al. Preventing catastrophic injury and death in collegiate athletes: interassociation recommendations endorsed by 13 medical and sports medicine organisations. *Br J Sports Med*, 2020; 54:208–215. doi:10.1136/bjsports-2019-101090

Лекція 4

Медичне обстеження спортсменів. Лекція 1. (2 год)

План лекції

1. Поняття про здоров'я спортсмена та його оцінка.
2. Лікарське обстеження.
3. Збір анамнезу.
4. Соматоскопія.
5. Морфометричне дослідження та способи оцінки фізичного розвитку.

Література до лекції

1. Фізична реабілітація, спортивна медицина: підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. Неханевич [та ін.]; за ред. професора В.В. Абрамова та доцента О.Л. Смирнової. – Дніпропетровськ: Журфонд, 2014. – 455 с.
2. Braddom's Physical Medicine and Rehabilitation / D. L. Kaelin, K. J. Kowalske, H. L. Lew [et al.]; Edited by D. X. Cifu, fifth edition. – Philadelphia: Elsevier, 2016. – 1280 p.
3. Романчук О.П. Лікарсько-педагогічний контроль в оздоровчій фізичній культурі: [навч. посіб.]. – Одеса: Букаєв В.В., 2010 – 206 с.
4. Шаповалова В.А., Коршак В.М. та ін. Спортивна медицина та фізична реабілітація /В.А. Шаповалова, В.М. Коршак. - Київ.: Медицина, 2008.248с.
5. Conley KM, Bolin DJ, Carek PJ, Konin JG, Neal TL, Violette D. National Athletic Trainers' Association Position Statement: Preparticipation Physical Examinations and Disqualifying Conditions. *J Athl Train*. 2014; 49(1):102–20.
6. Team physician manual: FIMS International Federation of Sports Medicine / edited by Lyle J. Micheli, Fabio Pigozzi, Kai-Ming Chan, Walter R. Frontera, Norbert Bachl, Angela D. Smith and S. Talia Alenabi.– 3rd ed., 2013, ISBN: 978–0–415–50532–1
7. Parsons JT, Anderson SA, Casa DJ, et al. Preventing catastrophic injury and death in collegiate athletes: interassociation recommendations endorsed by 13 medical and sports medicine organisations. *Br J Sports Med*, 2020; 54:208–215. doi:10.1136/bjsports-2019-101090

Лекція 5

Медичне обстеження спортсменів. Лекція 2. (2 год)

План лекції

1. Визначення функціонального стану організму спортсмена.
2. Якісні тести для визначення функціонального стану серцево-судинної, дихальної, вегетативної, нервової систем, вестибулярного апарату у

практиці спортивної медицини. Оцінка. Інтерпретація.

3. Якісна оцінка толерантності до фізичних навантажень.

Література до лекції

1. Фізична реабілітація, спортивна медицина: підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. Неханевич [та ін.]; за ред. професора В.В. Абрамова та доцента О.Л. Смирнової. – Дніпропетровськ: Журфонд, 2014. – 455 с.
2. Braddom's Physical Medicine and Rehabilitation / D. L. Kaelin, K. J. Kowalske, H. L. Lew [et al.]; Edited by D. X. Cifu, fifth edition. – Philadelphia: Elsevier, 2016. – 1280 p.
3. Романчук О.П. Лікарсько-педагогічний контроль в оздоровчій фізичній культурі: [навч. посіб.]. – Одеса: Букаєв В.В., 2010 – 206 с.
4. Шаповалова В.А., Коршак В.М. та ін. Спортивна медицина та фізична реабілітація /В.А. Шаповалова, В.М. Коршак. - Київ.: Медицина, 2008.248с.
5. Team physician manual: FIMS International Federation of Sports Medicine / edited by Lyle J. Micheli, Fabio Pigozzi, Kai-Ming Chan, Walter R. Frontera, Norbert Bachl, Angela D. Smith and S. Talia Alenabi.– 3rd ed., 2013, ISBN: 978-0-415-50532-1

Лекція 6

Медичне обстеження спортсменів. Лекція 3. (2 год)

План лекції

1. Кількісні тести в практиці спортивної медицини, їх оцінка та використання.
2. Кардіопульмональне тестування.
3. Загальна та спеціальна фізична працездатність.
4. Способи та методи визначення.
5. Кількісна оцінка толерантності до фізичних навантажень.

Література до лекції

1. Фізична реабілітація, спортивна медицина: підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. Неханевич [та ін.]; за ред. професора В.В. Абрамова та доцента О.Л. Смирнової. – Дніпропетровськ: Журфонд, 2014. – 455 с.
2. Романчук О.П. Лікарсько-педагогічний контроль в оздоровчій фізичній культурі: [навч. посіб.]. – Одеса: Букаєв В.В., 2010 – 206 с.
3. Шаповалова В.А., Коршак В.М. та ін. Спортивна медицина та фізична реабілітація /В.А. Шаповалова, В.М. Коршак. - Київ.: Медицина, 2008.248с.
4. Borriero P, Quaranta F, Ciminelli E. Pre-participation screening for the prevention of sudden cardiac death in athletes. World J Methodol. 2013;3(1):1-6.
5. The IOC Manual of Emergency Sports Medicine, First Edition. Edited by David McDonagh and David Zideman. 2015 International Olympic Committee. Published 2015 by John Wiley & Sons, Ltd.
6. Team physician manual: FIMS International Federation of Sports Medicine / edited by Lyle J. Micheli, Fabio Pigozzi, Kai-Ming Chan, Walter R. Frontera, Norbert Bachl, Angela D. Smith and S. Talia Alenabi.– 3rd ed., 2013, ISBN: 978-0-415-50532-1

Лекція 7

Патологічні стани при заняттях фізичною культурою (2 год)

План лекції

1. Гострі стани в практиці занять спортом.
2. Клінічні синдроми гострого фізичного перенапруження.
3. Донозологічні та клінічні стани в навчально-тренувальному процесі.
4. Поняття про функціональне та нефункціональне перенапруження.
5. Перетренованість.
6. Організація відновно-лікувальних заходів в практиці спортивної медицини.
7. Роль спортивного лікаря команди та тренера.

Література до лекції

1. Фізична реабілітація, спортивна медицина: підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. Неханевич [та ін.]; за ред. професора В.В. Абрамова та доцента О.Л. Смирнової. – Дніпропетровськ: Журфонд, 2014. – 455 с.
2. Романчук О.П. Лікарсько-педагогічний контроль в оздоровчій фізичній культурі: [навч. посіб.]. – Одеса: Букаєв В.В., 2010 – 206 с.
3. Шаповалова В.А., Коршак В.М. та ін. Спортивна медицина та фізична реабілітація /В.А. Шаповалова, В.М. Коршак. - Київ.: Медицина, 2008.248с.
4. The IOC Manual of Emergency Sports Medicine, First Edition. Edited by David McDonagh and David Zideman. 2015 International Olympic Committee. Published 2015 by John Wiley & Sons, Ltd.
5. Parsons JT, Anderson SA, Casa DJ, et al. Preventing catastrophic injury and death in collegiate athletes: interassociation recommendations endorsed by 13 medical and sports medicine organisations. *Br J Sports Med*, 2020; 54:208–215. doi:10.1136/bjsports-2019-101090
6. McDonagh D. FIMS sports medicine manual event planning and emergency care, 1st edn. Lippincott Williams Wilkins, 2011, ISBN: 978-158255-873-8
7. Pigozzi F, Rizzo M. Sudden Death in Competitive Athletes. *Clin Sports Med*. 2008;27(1):153–81.
8. Stormholt ER, Svane J, Lynge TH, Tfelt-Hansen J. Symptoms Preceding Sports-Related Sudden Cardiac Death in Persons Aged 1–49 Years. *Curr Cardiol Rep*. 2021;23(2):8.
9. Team physician manual: FIMS International Federation of Sports Medicine / edited by Lyle J. Micheli, Fabio Pigozzi, Kai-Ming Chan, Walter R. Frontera, Norbert Bachl, Angela D. Smith and S. Talia Alenabi.– 3rd ed., 2013, ISBN: 978-0-415-50532-1

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-ть год
1.	Здоров'я спортсмена. Допуск до занять фізичною культурою різних категорій населення. Знайомство с формою № 0-62у	2
2.	Лікарсько-педагогічне спостереження.	4
3.	Збір анамнезу. Соматоскопія.	2
4.	Морфометричне дослідження та способи оцінки фізичного розвитку	2
5.	Якісні тести для визначення функціонального стану серцево-судинної, дихальної систем, стану вегетативної, нервової систем. Їх оцінка.	2
6.	Кардіопульмональне тестування. Дослідження загальної т спеціальної працездатності. Методика проведення. Результати, оцінка.	4
7.	Гострі стани в практиці занять спортом.	2
8.	Роль спортивного лікаря команди.	2
	Всього	20

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Критерії допуску до занять фізичною культурою різних категорій населення. Принципи розподілу на медичні групи для занять фізичною культурою.	2
2.	Структура лікарсько-фізкультурного диспансеру. Знайомство з формою №062-у	2
3.	Принципи проведення обстежень спортсменів.	2
4.	Структура та зміст поглиблених та етапних медичних обстежень у спортсменів різних видів спорту.	2
5.	Завдання та методи поточних медичних обстежень.	2
6.	Заходи профілактики щодо негативного впливу фізичних навантажень на організм спортсмена. Ознаки недопуску до занять фізичними вправами.	4
7.	Санітарно-гігієнічні вимоги до місць проведення занять фізичною культурою.	2
8.	Поняття про хронометраж заняття, загальну та моторну щільність заняття.	2
9.	Фізіологічна крива, як засіб оперативної оцінки впливу тренувальних навантажень.	2
10.	Лікарське обстеження. Збір анамнезу. Соматоскопія. Морфометричне дослідження та способи оцінки фізичного розвитку.	8
11.	Якісні тести для визначення функціонального стану серцево-судинної, дихальної, вегетативної, нервової систем, вестибулярного апарату у практиці спортивної медицини. Якісна оцінка толерантності до фізичних навантажень.	10
12.	Способи та методи визначення загальної та спеціальної фізичної працездатності. Кількісна оцінка толерантності до фізичних навантажень.	8
13.	Донозологічні та клінічні стани в навчально-тренувальному процесі.	2
14.	Поняття про функціональне та нефункціональне перенапруження.	2
15.	Перетренованість.	2
16.	Роль спортивного лікаря команди.	2
17.	Організація відновно-лікувальних заходів в практиці спортивної медицини.	2
	Разом	56

8. Індивідуальні завдання

- а) аналіз протоколу хронометрування тренувального заняття;
- б) побудова та аналіз фізіологічної кривої тренувального заняття;
- в) заповнення форми №062-у

9. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються лекції, презентації (ілюстрація, демонстрація), розповіді, пояснення, розв'язування ситуаційних задач, дискусія, консультації, робота студентів в наукових бібліотеках, колаборативне навчання, практико-орієнтоване навчання.

10. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають виконання індивідуальних завдань.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу - шляхом перевірки конспектів;
- з практичних занять - за результатами перевірки виконаних індивідуальних завдань;

11. Запитання до іспиту

1. Структура системи спортивної медицини в Україні.
2. Головні завдання системи спортивної медицини.
3. Порядок медичного забезпечення занять фізичною культурою і спортом.
4. Форми і зміст роботи зі спортивної медицини.
5. Допуск до занять фізичною культурою різних категорій населення.
6. Розподіл на медичні групи для занять фізичною культурою.
7. Допуск до занять спортом.
8. Лікарсько-фізкультурний диспансер, як заклад первинної лікарської допомоги особам, що займаються фізичною культурою.
9. Поняття про види обстежень спортсменів.
10. Поглиблене медичне обстеження. Структура, завдання, програми при заняттях різними видами спорту.
11. Етапні медичні обстеження. Завдання, методи, засоби.
12. Поточні медичні обстеження. Завдання, методи, засоби при заняттях різними видами спорту.
13. Зміст і суть лікарсько-педагогічних спостережень.
14. Основні напрямки організації медичної допомоги у формі ЛПС.
15. Поняття про етапність ЛПС.
16. Заходи профілактики щодо негативного впливу фізичних навантажень на організм спортсмена.
17. Санітарно-гігієнічні вимоги до місць проведення занять фізичною культурою.
18. Ознаки недопуску до занять фізичними вправами.
19. Поняття про хронометраж заняття, загальну та моторну щільність заняття.
20. Фізіологічна крива, як засіб оперативної оцінки впливу тренувальних навантажень.
21. Впливи тренувальних навантажень на організм спортсмена та їх оцінка.
22. Поняття про здоров'я спортсмена та його оцінка.
23. Лікарське обстеження. Форма № 0-62у.
24. Збір анамнезу. Анамнез життя. Анамнез захворювань. Спортивний анамнез.
25. Соматоскопія. Поняття про тілобудову. Типи конституції.
26. Морфометричне дослідження. Методики вимірювання розмірів тіла.

27. Поняття про соматотип.
28. Способи оцінки фізичного розвитку.
29. Принципи побудови антропометричного профілю.
30. Метод індексів. Основні індекси, їх характеристика, нормативні значення.
31. Поняття про функціональний стан організму.
32. Якісні тести для визначення функціонального стану серцево-судинної системи. Методика проведення. Оцінка.
33. Тести Мартіне, Летунова, Котова-Дешина. Методика проведення. Оцінка результатів.
34. Тест Руфе. Методика проведення. Оцінка результатів.
35. Типи реакції серцево-судинної системи на навантаження. Характеристика.
36. Якісні тести для визначення функціонального стану дихальної системи. Методика проведення. Оцінка.
37. Якісні тести для визначення функціонального стану вегетативної системи. Методика проведення. Оцінка.
38. Ортостатичний та кліностатичний тести. Методика проведення. Оцінка результатів.
39. Якісні тести для визначення функціонального стану нервової системи. Методика проведення. Оцінка.
40. Якісні тести для визначення функціонального стану вестибулярного апарату. Методика проведення. Оцінка.
41. Поняття про толерантність до фізичних навантажень.
42. Кількісні тести в практиці спортивної медицини, їх оцінка та використання.
43. Кардіопульмональне тестування. Методика проведення, результати, оцінка.
44. Способи визначення загальної фізичної працездатності.
45. Тест PWC₁₇₀. Методика проведення. Оцінка результатів.
46. Гарвардський степ-тест. Методика проведення. Оцінка результатів.
47. Вінгейт-тест. Методика проведення. Оцінка результатів.
48. Спеціальна фізична працездатність. Способи та методи визначення у спортсменів різних видів спорту.
49. Максимальне споживання кисню, поріг анаеробного окислення. Способи визначення, оцінка.
50. Гострі стани в практиці занять спортом. Перша допомога.
51. Клінічні синдроми гострого фізичного перенапруження.
52. Донозологічні та клінічні стани в навчально-тренувальному процесі.
53. Роль лікаря спортивного команди.
54. Функціональне та нефункціональне перенапруження. Ознаки.
55. Перетренованість. Ознаки.
56. Організація відновно-лікувальних заходів в практиці спортивної медицини.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Максимальна кількість балів за модуль - 100 балів (100%).

Мінімальна кількість балів, за якою модуль вважають зданим - 61 бал (61%).

Система оцінювання за підсумками модуля

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумковий тест (д/залік)	Сума
ЗМ ₁			ЗМ ₂			ЗМ ₃		
T ₁	T ₂	T ₃	T ₄	T ₅	T ₆	T ₇		
8	8	8	9	9	9	9	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 - 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
68-74	D	задовільно
61-67	E	
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Презентації лекцій у форматі Power Point.

13. Рекомендована література

Основна:

О с н о в н а (базова)

1. Фізична реабілітація, спортивна медицина: підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. Неханевич [та ін.]; за ред. професора В.В. Абрамова та доцента О.Л. Смирнової. – Дніпропетровськ: Журфонд, 2014. – 455 с.
2. Романчук О.П. Лікарсько-педагогічний контроль в оздоровчій фізичній культурі: [навч. посіб.]. – Одеса: Букаєв В.В., 2010 – 206 с.
3. Шаповалова В.А., Коршак В.М. та ін. Спортивна медицина та фізична реабілітація /В.А. Шаповалова, В.М. Коршак. - Київ.: Медицина, 2008.248с.
4. Braddom's Physical Medicine and Rehabilitation / D. L. Kaelin, K. J. Kowalske, H. L. Lew [et al.]; Edited by D. X. Cifu, fifth edition. – Philadelphia: Elsevier, 2016. – 1280 p.
5. Team physician manual: FIMS International Federation of Sports Medicine / edited by Lyle J. Micheli, Fabio Pigozzi, Kai-Ming Chan, Walter R. Frontera, Norbert Bachl, Angela D. Smith and S. Talia Alenabi.– 3rd ed., 2013, ISBN: 978-0-415-50532-1
6. McDonagh D. FIMS sports medicine manual event planning and emergency care, 1st edn. Lippincott Williams Wilkins, 2011, ISBN: 978-158255-873-8
7. The IOC Manual of Emergency Sports Medicine, First Edition. Edited by David McDonagh and David Zideman, 2015, International Olympic Committee. Published 2015 by John Wiley & Sons, Ltd.

Д о д а т к о в а

1. Parsons JT, Anderson SA, Casa DJ, et al. Preventing catastrophic injury and death in collegiate athletes: interassociation recommendations endorsed by 13 medical and sports medicine organisations. *Br J Sports Med*, 2020; 54:208–215. doi:10.1136/bjsports-2019-101090
2. Conley KM, Bolin DJ, Carek PJ, Konin JG, Neal TL, Violette D. National Athletic Trainers' Association Position Statement: Preparticipation Physical Examinations and Disqualifying Conditions. *J Athl Train*. 2014; 49(1):102–20.
3. Borriore P, Quaranta F, Ciminelli E. Pre-participation screening for the prevention of sudden cardiac death in athletes. *World J Methodol*. 2013;3(1):1–6.

4. Pigozzi F, Rizzo M. Sudden Death in Competitive Athletes. Clin Sports Med. 2008;27(1):153–81.
5. Stormholt ER, Svane J, Lynge TH, Tfelt-Hansen J. Symptoms Preceding Sports-Related Sudden Cardiac Death in Persons Aged 1–49 Years. Curr Cardiol Rep. 2021;23(2):8.

17. Інформаційні ресурси

1. Електронний каталог ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://3w.ldufk.edu.ua/>
2. Електронний репозитарій ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/>
3. Бази тестів.